

שמי שאינו שולט ברזי המקור יתקשה לשים לב לזה. תרגומו הפשוט והיפה של פרופ' הרי גולומב מאפשר לצ'כוב להישמע טבעי ואנושי יותר מאי פעם, ותורם לכך גם ביצועם הטבעי והניואנסי של השחקנים המצוינים. אבנרי בוחר לפענח את "השחף" באמצעות מפתח של היצירה התיאטרונית, שמגולמת על הבמה על ידי תאורה, בעיצובו של ירון אבולעפיה. ההצגה האוונגרדית של קוסטיה, שהוא מציג בפתיחת המחזה כדי להתגרות באמו השחקנית ארקדינה ובחבריה הבורגנים, מהווה מסגרת עבור ההצגה כולה. דמותה של מאשה (מיכל ויינברג) הופכת למעין מנהלת הצגה, שמפעילה ומכבה את הפנסים, מורידה את הפילטרים ומזוזה את הסולם ממקום למקום. בסיועה של המעצבת המחוננת דינה קונסון, אבנרי מצליח להטמיע באופן מעורר התפעלות את הפרשנות שלו במחזה כולו, ולעצב באמצעותה על הבמה מרחב אנושי חי וכואב, שבו האסתטיקה העכשווית נראית אורגנית ומשכנעת.

בעיבוד של אבנרי מתחדד מאוד הפער הכואב בין עולם הצעירים והמבוגרים, והמאבק על "התיאטרון הנכון" הופך למהלך כואב של השמדת הדרור הצעיר על ידי המבוגרים האטומים. בדיון העכשווי על ההגירה הכלכלית ועל תחושת האין מוצא של הדרור הצעיר, גרסתו של אבנרי ל"השחף" מהדהדת באופן אקטואלי לחלוטין. במידה רבה, קשה לבוא בטענות כלשהן ל"השחף" של עירא אבנרי. בסטנדרטים של תיאטרון דרמטי קונבנציונלי מדובר בעבודה נפלאה. אני בספק אם התיאטרון הישראלי הניב בעבר צ'כוב טוב יותר מזה. עם זאת, יצאתי מההצגה בתחושה של אכזבה מסוימת. מקור האכזבה הוא בהבטחה שטמונה בתחילתה של ההצגה לצ'כוב של "צורות חדשות". ההתחלה האטית והמהממת, שבה עובר הטקסט פירוק אמיתי והופך לחומר בשירותה של קונספציה בימתית, לא זוכה להמשך של ממש. מהר מאוד מוותר אבנרי על החיפוש וחוזר לתיאטרון הדרמטי הישן והטוב. התוצאה היא כרטיס ביקור נפלא עבור הקאמרי והבימה, ואין ספק שעבודתו הבאה של אבנרי חייבת לעלות שם. בתור אוונגרד הרפתקני, ההצגה משכנעת פחות.

סליחה, יש לך משהו על השמלה. "השחף"

עף גבוה

גרסתו ל"השחף", הבמאי עירא אבנרי מוכיח שהוא אחד היוצרים החשובים ביותר שפועלים כיום בתיאטרון הישראלי // מרט פרחומובסקי

★★★★★

השחף תיאטרון תמונע

ועכשיו בנוגע להצגה עצמה. המחזה של צ'כוב עוסק בקונפליקט שמתפתח באחוזה רוסית כפרית בין השחקנית הידועה ארקדינה (שירי גולן), שמגיעה לנפוש במקום עם מאהבה הסופר המפורסם טריגורין (דרודו ניב), לבין בנה קוסטיה (בני אלדר), שספק מורד באמו ספק מנסה לזכות באישורה ובהבטחה.

בדיון העכשווי על ההגירה הכלכלית, גרסתו של אבנרי ל"השחף" מהדהדת באופן אקטואלי לחלוטין

במוקד הקונפליקט נינה (גאיה שליטא כ"ץ), בחורה כפרית צעירה השואפת להפוך לשחקנית. בעוד קוסטיה מאוהב בה ומבקש לגייסה למאבק לטובת "צורות חדשות" בתיאטרון, עיניה נשואות דווקא לעברו של טריגורין. העיבוד המצויין של אבנרי צמצם את המחזה רב המשתתפים של צ'כוב לשבע דמויות בלבד באופן כל כך משכנע,

מצפה לעבודותיו יותר מעירא אבנרי, וייתכן מאוד שמדובר ביוצר הכי חשוב שפועל כיום בתיאטרון הישראלי. מה שמאפשר לאבנרי לבלוט כל כך על פני השטח הוא השילוב שמתקיים באישיות היוצרת בין היכולת האנליטית והנפשית להבין ולהכיל מחזאות קלאסית גדולה, הכישרון לתרגם אותה למופע בימתי חי ונושם וניתוק מסדר יום מסחרי, שגורם לרוב התיאטרות בארץ להפיק תוצרת פופוליסטית. לאלה מצטרפת יכולת מפתיעה לא פחות לקיים עבודה אמנותית מורכבת ולא מתפשרת בתוך המסגרת דלת התקציב של הפרינג', ועוד ללהטט עם לוחות זמנים של כמה שחקנים עסוקים במיוחד. מי שמכיר את תנאי העבודה בפרינג', יודע שמדובר כאן בהישג נדיר. תוספו לכך את העובדה ש"השחף", עבודתו החדשה של אבנרי, נמשכת יותר משלוש שעות ועדיין מרגישה "עשויה" ומוקפדת לפרטי פרטים, ותבינו שמדובר כאן בנס של ממש.

קשה שלא להתפעל מהדרך שעשה בשנתיים האחרונות הבמאי עירא אבנרי בתיאטרון הישראלי. ב-2012, קצת אחרי שהשלים תואר שני בכימיה באוניברסיטת תל אביב, הוא הגיע על כמת תמונע עם גרסה עכשווית מבריקה ורבת השראה ל"מרי סטיוארט" של שילר, שהציבה דגם בלתי מתפשר של טיפול נאות בקלאסיקה מול התיאטרות הרפרטואריים. הפיצוח הבימתי המתוחכם של המחזה על ידי אבנרי, והיכולת להנחיל את האסתטיקה ההרפתקנית שלו לצוות שחקנים מוכחר, יצרו סביב ההצגה דיבור חזק. שנה מאוחר יותר, אבנרי חזר עם העבודה השנייה שלו, עיבוד ל"השחף" המופתי של צ'כוב, וחרף הסתייגות מסוימת שאפרט בהמשך, שוב מנצח בגדול. אחרי שתי ההצגות האחרונות שלו, אין כיום יוצר תיאטרון בארץ שאני